

Financiën

Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting voor 2026. Dit is een nadere uitwerking van de door de raad op 7 juli 2025 vastgestelde Kadernota 2026 (INTB-25-06851).

In de Kadernota 2026 heeft een integrale afweging plaatsgevonden over voorstellen knelpunten aanvaard beleid, autonome ontwikkelingen en nieuw beleid waarbij gezocht is naar een goede balans tussen de ambities en beschikbare middelen van het Rijk. Tussen de vaststelling van de Kadernota 2026 en de voorliggende begroting 2026 hebben zich nog een aantal mutaties voorgedaan die verwerkt zijn in de programmabegroting 2026-2029.

In dit hoofdstuk wordt dit nader toegelicht.

Financieel resultaat

Het huisboekje van de gemeente Oldenzaal ziet er voor de programmabegroting 2026 als volgt uit:

Voorlopig Huishoudboekje 2026

Inkomsten		(x 1000)
	Rijk	€ 80.449
	Onroerendzaakbelasting	€ 11.928
	Rioolheffing	€ 3.957
	Afvalstoffenheffing	€ 5.050
	Omgevingsvergunning	€ 484
	Overige leges (zoals paspoorten)	€ 581
	Parkeeropbrengsten	€ 1.076
	Graf- en begraafrechten	€ 299
	Toeristenbelasting	€ 103
	Marktgeden	€ 22
	Reclamebelasting	€ 122
	Inkomensregelingen	€ 10.650
	Overige inkomsten	€ 15.228
	Inzet van de reserves	€ 6.603
		€ 21.831
		€ 136.552
Uitgaven		(x 1000)
	Burgerzaken	€ 1.256
	Veiligheid	€ 4.142
	Verkeer, vervoer en parkeren	€ 4.187
	Economie	€ 815
	Onderwijs	€ 7.690
	Sport, cultuur en recreatie	€ 7.731
	Sociaal domein	€ 63.741
	Volksgezondheid, milieu en openbaar groen	€ 8.697
	Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing	€ 7.400
	Overige uitgaven	€ 30.367
		€ 136.026
Algemeen reservepotje van de gemeente stand per 1-1-2026		€ 20.243.000

Wat betaalt een gemiddeld huishouden in Oldenzaal aan de gemeente?

	2025	2026
OZB	€ 483	€ 500
Rioolheffing	€ 239	€ 248
Afvalstoffenheffing	€ 286	€ 296

Meer info?
oldenzaal.nl

Financiële uitkomsten

Financieel kader 2026

Het financieel kader als vertrekpunt voor de programmabegroting 2026-2029 betreft de Kadernota 2026 waarin de integrale afweging heeft plaatsgevonden voor de meerjarenbegroting 2026-2029 en zijn de kaders en uitgangspunten vastgesteld voor de programmabegroting 2026.

De uitkomst van de integrale afweging bij de Kadernota 2026 resulteerde dat de uitkomst van het financieel perspectief voor de jaren 2026-2029 als volgt eruitziet:

Bedragen x €1.000 (+ = voordeel / - = nadeel)

Nr.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
1.	Begrotingssaldo 2026-2029 bij Kadernota 2026	98	1.443	259	-473

Uitkomst programmabegroting 2026

Tussen de vastgestelde Kadernota 2026 en de voorliggende begroting 2026 hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die de uitkomst van het meerjarenperspectief 2026-2029 heeft doen wijzigen. Dit resulteert in een volgend verloopoverzicht en zal in dit hoofdstuk nader worden toegelicht.

Bedragen x €1.000 (+ = voordeel / - = nadeel)

Nr.	Omschrijving	I / S	2026	2027	2028	2029
	Begrotingssaldo 2026-2029 bij Kadernota 2026		98	1.443	259	-473
1.	Moties Kadernota 2026	Incidenteel	-443	-145	-122	0
	Dekking ten laste van algemene reserve	Incidenteel	443	145	122	0
2.	Bijstellingen Kadernota 2026	Incidenteel en structureel	751	128	-104	113
3.	Autonome ontwikkelingen	Structureel	-323	-510	-92	360
	Begrotingssaldo programmabegroting 2026-2029		526	1.061	63	0

Nieuw beleid - Moties

Bij de Kadernota 2026 heeft uw Raad een viertal moties aangenomen. Het college doet voorstellen voor de invulling per aangenomen motie. De eerste drie moties worden gedekt uit de Algemene Reserve en voor de laatste motie hoeft er vooralsnog geen beroep op de algemene reserve gedaan te worden, maar kan toekomstig wel leiden tot dekking.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de mutaties die na de Kadernota 2026 zijn verwerkt in de voorliggende begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Bedragen x €1.000 (+ = voordeel / - = nadeel)

Nr.	Omschrijving	I / S	2026	2027	2028	2029
1.	Preventief armoedebeleid	Incidenteel	-100	-100	-100	0
2.	Subsidie Oldenzaal Promotie	Incidenteel	-68	-45	-22	0
3.	Innovatiefonds verenigingen	Incidenteel	-275	0	0	0
4.	Woningbouw voormalige locatie Windroos	Incidenteel	0	0	0	0
	Dekking algemene reserve	Incidenteel	443	145	122	0
	Saldo		0	0	0	0

Toelichting

Preventief armoedebeleid (motie 6 - nr. 1481)

Bij de behandeling van de kadernota 2026 heeft de raad via een aangenomen motie het college opgedragen om in de begroting 2026 voor de jaren 2026, 2027 en 2028 jaarlijks een bedrag van €100.000 op te nemen om preventief armoede beleid te intensiveren met dekking uit de algemene reserve en daarnaast in het eerste kwartaal van 2027 en 2028 de raad te informeren over de besteding van de middelen en het resultaat daarvan.

Subsidie Oldenzaal Promotie (motie 9 - nr. 1479)

Bij de behandeling van de kadernota 2026 heeft de raad via een aangenomen motie het college opgedragen om Oldenzaal Promotie per 2026 een (aanvullende) subsidie ter beschikking te stellen voor de jaren 2026, 2027 en 2028 die afgebouwd wordt naar respectievelijk groot €67.500, €45.000 en €22.500 en deze subsidiebedragen te dekken uit de algemene reserve. Bovenstaande wordt verwerkt in de begroting 2026.

Daarnaast wordt het college opgedragen om parallel aan de subsidieverstrekking een kerntakendiscussie te voeren zodat voor een ieder duidelijk is welke taken uitgevoerd horen te worden voor de jaarlijkse subsidie (uitgezonderd de in dit voorstel benoemde aanvullende subsidie).

Innovatiefonds Verenigingen (motie 10 - nr. 1480)

Bij de behandeling van de kadernota 2026 heeft de raad via een aangenomen motie het college opgedragen om eenmalig een "Innovatiefonds Verenigingen" in te stellen ter grootte van €200.000 en deze middelen te dekken uit de algemene reserve en het fonds uitsluitend open te stellen voor alle Oldenzaalse verenigingen (sport en sociaal-cultureel) en het fonds te benutten om verenigingen te ondersteunen bij het versterken in hun (financiële) veerkracht, vitaliteit en toekomstbestendigheid. Naast het fonds wordt het college opgedragen om voor de uitvoering en monitoring van het fonds aanvullend maximaal €75.000 (of daaraan gelijkwaardige formatie) en uit de algemene reserve beschikbaar te stellen als ambtelijke capaciteit. Het college wordt opgedragen om bij de programmabegroting 2026 een uitgewerkte subsidieregeling, inclusief criteria, maatwerkinstrumenten en verantwoording, aan de raad voor te leggen, zodanig dat de eerste aanvragen uiterlijk 1 april 2026 kunnen worden.

Woningbouw voormalige locatie Windroos (motie 5 - nr. 1482)

Bij de behandeling van de kadernota 2026 heeft de raad via een aangenomen motie het college opgedragen om de locatie van de voormalige Windroos aan de Bentheimerstraat na beëindiging van de opvangfunctie te bestemmen voor gemengde woningbouw, tijdig te starten met het maken van plannen voor woningbouw in meerdere verdiepingen zodat bij beëindiging van de huidige functie een concreet plan gereed is, daar een zorgvuldig participatietraject voor te volgen, te zoeken naar een mix van betaalbare koop- en huurappartementen voor senioren alsmede voor jongeren en voor dit project nadrukkelijk samenwerking te zoeken met de WBO.

Actualisatie Kadernota 2026

Bij de verwerking van de door de Raad vastgestelde kadernota 2026 in de programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 hebben zich een aantal herzieningen voorgedaan wat effect heeft op het begrotingssaldo 2026-2029.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de mutaties die na de Kadernota 2026 zijn verwerkt in de voorliggende begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Bedragen x €1.000 (+ = voordeel / - = nadeel)

Nr.	Omschrijving	I / S	2026	2027	2028	2029
1.	Bijstelling totaal programmabegroting 2025 (inclusief Najaarsnota 2024)	Structureel	0	0	-160	-97
2.	Bijstelling structurele effecten meicirculaire 2025	Structureel	-25	-30	-17	102
3.	Bijstelling dekking algemene reserve	Incidenteel	366	22	23	58
	<i>Sloopkosten TCC</i>	Incidenteel	346	0	0	0
	<i>Subsidie cultuureducatie 2026-2028</i>	Incidenteel	17	17	17	0
	<i>Overig</i>	Incidenteel	3	5	6	58
4.	Actualisatie Ambities en Middelen in Balans spoor 2	Structureel	410	136	50	50
	Saldo		751	128	-104	113

Toelichting

1. Bijstelling totaal programmabegroting 2025 (inclusief Najaarsnota 2024)

Bij het opstellen van de Kadernota 2026 is uitgegaan van een foutief totaalsaldo programmabegroting 2025 (inclusief Najaarsnota 2024). Dit is nu bijgesteld.

2. Bijstelling uitkomst Meicirculaire 2025 (INTB-25-06878)

Bij de Kadernota 2026 hebben we de voorlopige uitkomsten van de Meicirculaire 2025 (Voorjaarsnota 2025 van het Rijk) meegenomen. Vervolgens hebben we definitieve uitkomst van de meicirculaire 2025 berekend. Deze wijkt lichtelijk af van de voorlopige uitkomst. Hierover hebben wij uw Raad middels een raadsinfobrief (INTB-25-6878) reeds geïnformeerd. De afwijkingen zijn verwerkt in de programmabegroting 2026 jaren 2026-2029 geactualiseerd.

3. Bijstelling dekking Algemene Reserve

Bij de Kadernota 2026 zijn een aantal ontwikkelingen voorzien van dekking uit de Algemene reserve. Dit was niet noodzakelijk aangezien het (incidentele) baten betreft die niet van dekking voorzien hadden hoeven te worden. Dit levert voor de jaren 2026, 2027 en 2028 een (incidenteel) voordeel op voor het resultaat.

4. Bijstelling actualisatie Ambities en Middelen in Balans - spoor 2

Bij de Kadernota 2026 heeft er een actualisatie Ambities en Middelen in Balans - spoor 2 plaatsgevonden. In plaats van dat het ten laste van het resultaat gebracht is had de actualisatie ten laste van een reeds opgenomen stelpost gebracht moeten worden, waardoor het resultaat verbeterd.

Autonome ontwikkelingen

Tussen de vaststelling van de Kadernota 2026 en de voorliggende begroting 2026 hebben er zich autonome ontwikkelingen voorgedaan.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het saldo van de mutaties die na de Kadernota 2026 zijn verwerkt in de voorliggende begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Bedragen x €1.000 (+ = voordeel / - = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	I / S	2026	2027	2028	2029
1.	Autonome ontwikkelingen	Divers	Incidenteel / Structureel	-323	-510	-92	360
	Saldo			-323	-510	-92	360

Toelichting

Bij de Kadernota 2026 hebben we uw raad een financieel perspectief op hoofdlijnen gepresenteerd. Daarbij is aangegeven dat de verdere uitwerking bij de begroting zou volgen. In deze nadere uitwerking zijn op onderdelen aanpassingen doorgevoerd. Deze leiden per saldo tot een beperkte wijziging van het financieel beeld. De verschillen worden vooral veroorzaakt door:

1. Structurele effecten van de nieuwe cao-afspraken, zoals de verplichte vergoeding voor woon-werkverkeer.
2. Incidentele correcties en bijdragen aan verbonden partijen, die per jaar verschillen.
3. Aanpassingen in kapitaallasten, onder andere door de actualisatie van de investeringsplanning.
4. Diverse kleinere mutaties, die gezamenlijk per saldo een beperkt effect hebben op het saldo.

Risico's

De laatste jaren hebben wij met name eenmalige voordelen vanwege eenmalige uitkeringen van het Rijk. Echter naar de toekomst toe hebben wij te maken met minder structurele middelen om alle gemeentelijke taken te kunnen blijven uitvoeren. Het ravijn is verschoven van 2026 naar 2028.

Dit is mede ook een reden geweest om hier tijdig op te anticiperen door het uitvoeren van de Ambities en Middelen in Balans. Dit is inmiddels volledig opgenomen in de programmabegroting 2026-2029. Wij blijven waakzaam en streven naar een goede balans tussen taken en middelen binnen het financiële kader.

Net als andere gemeenten heeft Oldenzaal te maken met een krappe arbeidsmarkt. Dit geldt niet alleen voor het invullen van vacatures binnen onze organisatie, maar ook bij onze partners waardoor de uitvoering van geplande investeringen een risico kan opleveren.

Dekking programmaplan

In de programma's Dienstverlening en veiligheid tot en met Financiële Algemene Middelen zijn de gemeentelijke activiteiten en middeleninzet samengevat. De lasten van deze programma's moeten gedekt worden. Het dekking programmaplan bevat een overzicht van de beschikbare dekkingsmiddelen voor de begroting en geeft een totaaloverzicht van het resultaat van de begroting. Hieronder wordt het resultaat van de meerjarenbegroting weergegeven, zowel exclusief als ook inclusief verrekening van reserves. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de lasten en baten van de programma's en van de beschikbare dekkingsmiddelen.

Saldo en lasten per programma

Saldo lasten en baten per programma

In dit overzicht zijn de saldo's per programma (exclusief reserve mutaties) samengevat.

(bedragen x
€1.000)

Saldo per programma	2026			2027			2028			2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Dienstverlening en veiligheid	7.591	617	-6.974	7.566	617	-6.949	7.566	617	-6.949	7.566	617	-6.949
2. Bereikbaarheid en openbare ruimte	18.092	11.942	-6.150	17.324	11.881	-5.443	17.207	11.899	-5.308	17.196	11.899	-5.297
3. Stedelijke en economische ontwikkeling	5.801	2.084	-3.717	5.776	2.099	-3.677	5.783	2.113	-3.670	5.776	2.137	-3.639
4. Cultuur, sport en ontspanning	7.731	1.458	-6.274	7.431	1.487	-5.943	7.311	1.501	-5.810	7.324	1.528	-5.796
5. Maatschappelijke ondersteuning	73.226	17.550	-55.677	66.108	14.199	-51.909	65.095	14.663	-50.432	64.485	14.672	-49.813
6. Financiële algemene dekkingsmiddelen	22.021	95.733	73.712	21.881	95.866	73.985	22.773	94.554	71.781	23.567	94.870	71.303
Totaal	134.462	129.384	-5.078	126.085	126.149	63	125.735	125.348	-387	125.915	125.723	-191

Algemene dekkingsmiddelen

De belangrijkste dekkingsbron voor de gemeentelijke lasten zijn de zogenaamde algemene dekkingsmiddelen, waarvan de Algemene Uitkering (AU) en de Onroerende zaakbelasting (OZB) de belangrijkste zijn. De dekkingsmiddelen die direct verbonden zijn aan taakvelden, zoals de afvalstoffenheffing en het rioolrecht zijn als opbrengst ondergebracht in het betreffende programma. Naast deze algemene dekkingsmiddelen is er ook een aantal lasten en baten, dat daar (nog) buiten valt. Het betreft gereserveerde lasten en baten van algemeen karakter die nog nadere uitwerking behoeven alvorens te worden toebedeeld aan een programma. Ze worden per onderwerp kort toegelicht, en voor zover relevant daarna gespecificeerd.

Algemene uitkering

Gemeente Oldenzaal ontvangt de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Deze uitkering is voor een deel gekoppeld aan de uitgaven van het Rijk. De verdeling van het geld over de gemeenten vindt plaats op basis van verdeelmaatstaven.

Lokale heffingen

Hier wordt een beeld gegeven van de lokale heffingen waarbij er geen relatie ligt tussen de kosten en de opbrengsten. Dit impliceert tevens dat de heffingen op het gebied van parkeren (gedeeltelijk), afvalstoffen- en rioolopbrengsten geen algemeen dekkingsmiddel zijn, maar expliciet worden aangewend voor uitgaven op betreffende terreinen. In de paragraaf lokale lasten wordt aandacht besteed aan o.a. lokale lastendruk, kwijtscheldingsbeleid e.d.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is een begrip uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Dit begrip kan worden gedefinieerd als het saldo van:

- 1) de betaalde rente (last) over de aangegane langlopende leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant;
- 2) de ontvangen rente (bate) over de uitzettingen.

Onder uitzettingen kunnen worden verstaan deposito's, verstrekte langlopende leningen en beleggingen.

Dividend

De opbrengst uit deelnemingen betreft onder andere de dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Overig

Dit betreft overige baten.

In onderstaande tabel wordt een overzicht weergegeven van de begrote algemene dekkingsmiddelen:

Bedragen x €1

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	2026	2027	2028	2029
Lokale middelen niet gebonden besteding	11.583.234	12.034.397	12.086.197	12.137.997
Gemeentefonds	80.449.194	80.775.327	79.478.623	79.679.271
Dividenden	1.328.686	491.241	344.450	344.450
Saldo van de financieringsfunctie	-506.980	-1.043.560	-1.030.454	-1.019.250
Overige algemene dekkingsmiddelen	516.428	513.387	513.387	513.387
Totaal	93.370.562	92.770.792	91.392.203	91.655.855

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 geldt voor de gemeente Oldenzaal de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsbedrijven (Wet Vpb).

Voor het grondbedrijf is een analyse uitgevoerd of er een vpb-plicht aanwezig is en hier is de gemeente Oldenzaal voor het grondbedrijf met de belastingdienst in gesprek. Op dit moment is het financieel effect hiervan nog niet bekend.

In afwachting daarvan hebben we reeds een bedrag voor vennootschapsbelasting opgenomen:

Bedragen x €1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Vennootschapsbelasting	28	28	28	28

Overhead

Overhead

In de BBV-regels is voorgeschreven wat onder de definitie overhead wordt verstaan.

De definitie luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Door de definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden. Er moet in het programmaplan worden aangegeven welk bedrag dit in de gemeente betreft.

Overheadpercentage

Het overheadpercentage geeft de verhouding van de totale overhead (taakveld 04) ten opzichte van het begrotingstotaal weer. De totale lasten in de gemeente Oldenzaal voor 2026 worden begroot op afgerond €136 miljoen. Het aandeel overhead (taakveld 04) daarin is circa €19 miljoen. De overhead maakt 14% van de begroting uit.

Opslagpercentage

Voor het berekenen van de kostendekkendheid van leges en tarieven en de toerekening van indirecte kosten aan grondexploitaties (GREX) en kapitaalwerken wordt een opslagpercentage gehanteerd. Dit opslagpercentage moet niet worden verward met ons overheadpercentage. Het opslagpercentage drukt de kosten van de onverdeelde overhead (Taakveld 04) uit in een percentage van de verdeelde directe (personeels-)lasten naar de taakvelden. Dit levert voor de programmabegroting 2026 een opslagpercentage op van 66% ($\text{€}12.334.000 / \text{€}18.688.000$).

Bedragen x €1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Overhead	18.688	18.027	17.627	17.311